

CVE-podden

Vad är CVE?

Medverkande: Jonas Trolle, chef för Center mot våldsbejakande extremism, Brå; samt Willy Silberstein, moderator.

INTRO: Vad är CVE och varför är CVE viktiga? Om det berättar Jonas Trolle, chef för Center mot våldsbejakande extremism, i den här intervjun som spelades in vid ett seminarium arrangerat av CVE i november 2018. Du lyssnar på CVE-podden, en podd från Center mot våldsbejakande extremism.

WILLY: Välkomna! Jag heter Willy Silberstein. Jag ska vara moderator på denna viktiga dag med Center mot våldsbejakande extremism. Vad är grejen med CVE? Varför är ni viktiga?

JONAS: Det är viktigt att vi på nationell nivå har en samlande kraft, ett samlande nav, kring dom här frågorna. Kommunerna gör väldigt mycket jobb, ute i regionerna, på lokal polis, säkerhetspolis har också mycket engagemang och civilsamhället. Vi har andra myndigheter och vi behöver ha ett nav där vi kan samla dom här frågorna och då kommer det här centret att spela en viktig roll.

WILLY: Nu är ju du rätt ny på jobbet, som vi hörde här, men vad tror du blir svårast?

JONAS: Ja, svårast det är ju att få en strategisk långsiktighet i den här frågan, tror jag. Sverige är ju väldigt mycket ett en- eller två-frågeland och när någonting inte inträffar på en tid då har vi en tendens att glömma bort saker.

WILLY: Känns det så, att dom här frågorna...

JONAS: Nej, det gör det inte, men det är ändå så att det är viktigt att man håller över tid. Så är det i alla frågor när det gäller att ha någon form av beredskap och idé om vad vi ska göra om det värsta inträffar. Det kommer att bli vår roll, att hålla den taktpinnen.

WILLY: Hur oroliga ska vi vara? Hur stort hot är det här idag, våldsbejakande extremism?

JONAS: Det är ett rejält hot. Jämför vi med andra länder utanför Europa så är det ett mycket mycket större hot, givetvis, i länder som Afghanistan, Pakistan. Vi läser och hör om det varje vecka. Men vi har ett antal mycket mycket allvarliga händelser i Europa, och även i Sverige, sedan ett par decennier tillbaka. Dom här händelserna skapar också oerhört mycket oro och ängslan för människor så det finns en absolut angelägenhet att människor tar till sig, förstår, är förberedda och har en idé om vad som ska göras långt innan någonting händer. I syfte av att jobba förebyggande, det är det viktigaste arbetet, men om någonting händer så ska man också ha en kunskap och en förberedelse och en tanke kring: 'Vem gör vad och hur?'

WILLY: Den omöjliga frågan då, hur oroliga ska vi vara?

JONAS: Ja, jag tycker inte att vi ska vara mer oroliga än absolut nödvändigt. Det är farligt att leva. Det är fortfarande på det sättet att om vi ser statistiskt så är det fler kvinnor som blir dödade av sina män i Sverige varje år än att man blir utsatt för ett terrorattentat, men det förtar inte den här frågan, det förtar inte tanken kring det här. Och vi vet ju ingenting; facit kommer ju alltid i efterhand.

WILLY: Kommer ni att prata med andra?

JONAS: Ja. Min idé är att vi ska lyssna på alla som har relevans på det här området.

WILLY: Då undrar ju jag givetvis, fundamentalister, dom som förhärskar våld, och vad vet jag vad som finns där ute, pratar ni med dem?

JONAS: De som förhärskar våld, dom är ju faktiskt personer som anfäktar att man ska använda just våld och kriminalitet och det är ju kriminellt, det kan vi inte göra.

WILLY: Där går gränsen?

JONAS: Ja, men vi måste ju lyssna även på sådana som vi kanske tycker har en annan värdegrund än den vi har.

WILLY: Är det ett dilemma det här?

JONAS: Det kan vara det, men det gäller att vara tydlig. Om jag säger att vi lyssnar och att vi vill gärna inkludera människor för att ha en bra debatt och ett bra kunskapsunderlag.

WILLY: Nu har ni ju nyss kommit igång, sedan kan vi ju inte utkräva kanske så mycket, men om ett tag, hur kommer vi medborgare att märka att CVE finns?

JONAS: Det kommer ni att märka på det sättet att dom som jobbar ute i kommunerna, dom som jobbar i lokalsamhällena, dom som jobbar i civilsamhället, dom har en given kontaktpunkt och en stor informationsbärare i oss. Dom vet att vi finns, att vi är den i myndighetssveriges funktion i den här frågan. Ute i det offentliga livet, när det gäller allmänheten, så ska vi vara ett kunskapsnav. Vi ska vara en organisation dit människor vänder sig för frågor, där vi har samlat kunskap, där vi har samlat idéer och tankar, 'best practice', i dom här frågorna.

WILLY: Om vi tittar litet utanför själva navet, CVE, det handlar ju mycket om att ni ska samarbeta med kommuner till exempel. Hur stor är kunskapen där ute tror du?

JONAS: Dom människor som jobbar med brottsförebyggande arbete exempelvis, som jobbar ute i skolor, som jobbar med fritidsverksamhet och sådant, dom behöver vi nå. Jag kan se många många bra exempel under den lilla tid som jag har varit igång, mycket mer än vad jag trodde att det var, mycket mer kunskap. Men man måste också ha en respekt för att människor som jobbar i kommunerna, människor som jobbar i lokalpolis, människor som jobbar i civilsamhället, dom har många uppdrag. Dom har många saker på sin agenda och det vi vill tillföra det är ett par VBE-glasögon, våldsbejakande extremism-glasögon, också. Att ha med det i allt det här andra viktiga; uppdrag och arbeten som dom har.

WILLY: Det finns ju företrädare för olika kommuner här. Vad kan dom förvänta sig? Vad ska dom göra för att använda CVE?

JONAS: Dels delta i våra kunskapsseminarier, som det här till exempel, dels använda oss som både bollplank och i direkt rådgivning i vissa typer av ärenden. Vi har en stödlinje, exempelvis, för yrkesverksamma, stödtelefon för yrkesverksamma. Vi kommer att prata om det litet senare idag, och också vi ser ju gärna att vi får besöka. Vi är inte så många, vi är tretton stycken vid det här tillfället, vi ska väl bli ungefär femton, sexton. Vår ambition är ju att försöka att vara ute och också vara ett behovsprövat stöd till de här kommunerna, organisationerna och myndigheterna som behöver det.

WILLY: Utan att du nu ska gå igenom i detalj, men trettion säger du, vilken kompetens är det då ni sitter på med hjälp av era medarbetare?

JONAS: Vi har kompetenser från socialtjänst, från civilsamhället, från kriminalvården, från polisen, från forskarvärlden, bland annat.

WILLY: Hur lång tid kommer det att ta innan, 'nu, nu funkar allt, nu är det som det ska'?

JONAS: Ja, jag tycker att ganska mycket fungerar redan nu. Jag måste säga att när jag kom, första september, så var väldigt mycket redan på rull. Mina medarbetare har fått igång ett arbete, tycker jag, som är imponerande, för det är svårt att starta upp en verksamhet. Det är svårt att komma in i någonting, men det händer väldigt mycket. Det inre livet håller på att konstituera sig men samtidigt så jobbar vi med att vara utåtriktade i det här. Jag tycker nog att under 2019 så kommer vi att vara betydligt mer 'up and running' än vad vi har varit under 2018 men hittills i år har vi gjort över 30 kommunbesök till exempel. Det är rätt mycket, och sedan alla myndighetsnätverk och civilsamhällets träffar och allt sådant här. Vi har samlat på oss rätt mycket redan.

WILLY: 30 kommunbesök är ju ändå en hygglig bild men är du överväldigad, 'wow, vad långt dom har kommit' eller är du litet förskräckt 'woah, det här var inte så bra'?

JONAS: Nej, då är det mer tvärtom, alltså att jag tycker att det är positivt. Långt mycket mer positivt, och medvetenheten framförallt. De som behöver veta har en ganska bra kunskap, eller en väldigt bra kunskap.

WILLY: Okej. Nu är ni igång. Vad kommer att hända? Vad är planen? Det är ett utvecklingssamtal som sagt. Nu får du berätta, hur ser du på den här terminen?

JONAS: Jag ser ju... jag ser på våren med tillförsikt. Nämen jag tänker så här att vi kommer under den här våren nu att förhoppningsvis slå ut till ännu fler. Vi kommer att jobba hårt med de kommuner och de platser där det här är ett mer akut behov. Vi kommer till exempel under våren här, tillsammans med svenska kyrkan, besöka vissa delar i Dalarna här under ett två-dagars sejourer och se lite grand hur de jobbar, och också kunna sprida vidare till andra ställen i landet där man har en problematik till exempel med högerextremism. Och också visa på det här med att kommunerna är inte ensamma i det här, utan kommunerna har stöd i varandra och där ska vi vara en brygga emellan.

WILLY: Har ni tillräckligt med resurser tycker du?

JONAS: Ja, det tycker jag. Det ska man ju inte säga som statstjänsteman men jag tycker absolut att vi har tillräckligt med resurser där jag är. Jag kommer ju ifrån polisen, jag har ju 23 år hos polisen och där fick man lära sig att man alltid ska säga att man inte har tillräckligt med resurser.

WILLY: Man blir möjligen mer trovärdig om man säger som det är.

JONAS: Nämen, jag tycker att vi har möjlighet att göra bra verksamhet. Absolut!

WILLY: Hur viktigt är det, tycker du, att du som chef är polis i botten?

JONAS: Nej, det tror jag inte har jättestor relevans. I kontakten med vissa myndigheter och kanske i vissa kontakter så kan det ha relevans. Det är klart att jag kan ju den myndigheten som vi ska jobba mycket med, med

28 500 medarbetare. Den är ju inte alltid jättelätt att navigera i, och det kan ju vara en bra egenskap. Det har jag lärt mig.

WILLY: Lyssnar de mer på dig?

JONAS: Nja, de är ju kanske, jag larmar bra gör jag.

WILLY: Vad betyder det?

JONAS: Jag kan bullra runt ordentligt.

WILLY: Okej. Låter tryggt. Du, på tal om Dalarna, det finns ju orter där, där till exempel Nordiska Motståndsrörelsen sätter en väldigt stor prägel, och det omvittnas att det är väldigt jobbigt för många människor som inte vill vara i den sfären. Kan CVE göra något för det här?

WILLY: Ja, det handlar ju väldigt mycket om hur ett samhälle ska förhålla sig till de här människorna som har de här åsikterna, och i vissa fall då också kan vara våldsbejakande. Hur fungerar det i ett samhälle där två stycken aktiva nynazister också vill vara klassföräldrar i en lågstadieskola? Hur agerar vi då? Hur agerar vi i ett samhälle där den närmsta elektrikern, inom 5 mils radie, också är chef för Nordiska Motståndsrörelsen? Huvudsäkringen går och det är 23e december, hur gör vi då? Det här är ju inga enkla frågor och det är stora dilemman, som vi måste ha respekt för, att människor ställs inför. Det finns ju olika metoder och tankar kring hur man ska tackla det här och olika praktiker att förhålla sig till, men det är en realitet för många människor. Precis som att det är en realitet för många människor i vissa förorter där en del, framförallt kvinnor, inte känner att de kan gå ut och allting. Det angränsar till någonting som skulle kunna vara våldsbejakande men vi vet inte. Vi har ingen aning. Hur förhåller vi oss till det här?

WILLY: Men kan ni göra en konkret skillnad i de här situationerna du målar upp?

JONAS: Nej, alltså 'konkret skillnad', det är ju från fall till fall. Allting är ju individuellt och det här är jättesvåra frågor att ta ställning till. Det är ju också så att vi är inne på det kriminalpolitiska området, det är vi, men det

är också så att väldigt mycket handlar om åsikter, det som är grundlagsskyddat och det som är långt långt tidigare, långt innan det blir både brottsförebyggande och repressivt. Det här är, tror jag, allas uppfattning här i salen idag, att det här är ett land där vi navigerar fram och tillbaks i, som inte är alldeles enkelt. Det finns inga lätta svar på den här frågan.

WILLY: Till sist Jonas, om vi sitter här om tre år och tittar tillbaka, vad tror du att du kommer att se då, för CVE?

JONAS: Min önskan är att ännu fler människor ska känna att de har en kunskap om riskerna kring det här och hur det ser ut. De som ska möta och jobba med de här människorna, och framförallt på tidigt stadium i skolvärlden, i fritidsverksamhet, i landsting, inom psykiatrin, att de har en kunskap att kunna se tecken på det här, för att det är det viktigaste. Det är där saker och ting börjar. Har vi lyckats med det, och tillsammans med alla andra, självklart, lyckats med att motverka och förhindra att saker och ting verkligen sker, det yttersta av det här, då tycker jag att vi har gjort ett bra arbete.

WILLY: Stort tack Jonas. En applåd.

JONAS: Tack så mycket. Tack.